

Справа „Олеча Кахуас проти Іспанії”
(“Olaechea Cahuas v. Spain”)

У рішенні, ухваленому 10 серпня 2006 року у справі *„Олеча Кахуас проти Іспанії”*, Суд постановив, що:

- було порушено ст. 34 Конвенції стосовно невиконання Іспанією тимчасового заходу, визначеного Судом, а саме, незастосування до заявника екстрадиції;
- не було порушення ст. 3 Конвенції (заборона нелюдського чи такого, що принижує гідність, поводження) щодо екстрадиції заявника до Перу;
- не було порушення ст. 5 Конвенції (право на свободу та особисту недоторканність);
- не було порушення ч. 1 ст. 6 Конвенції (право на справедливий судовий розгляд)¹.

Відповідно до ст. 41 Конвенції Суд призначив сплатити заявникові як компенсацію моральної шкоди 5000 євро та 3000 євро на відшкодування судових витрат.

Обставини справи

Заявник Адольфо Гектор Олеча Кахуас, 1944 р.н, є громадянином Перу і проживає в цій країні.

3 липня 2003 року він був заарештований в іспанському місті Альмерія на підставі міжнародного наказу про арешт за підозрою в участі у міжнародній терористичній організації „Сяюча стежка” (Sendero Luminoso). Уряд Перу зажадав екстрадиції заявника, стверджуючи про вчинення ним терористичного акту.

Відповідно до Угоди про екстрадицію між Перу та Іспанією від 28 червня 1989 року заявник погодився на „спрощену екстрадицію” (яка передбачає негайне повернення до країни, котра надіслала запит про видачу) та скористався перевагою спеціального правила: бути судимим у країні, яка надіслала запит, лише за злочин, вказаний у запиті.

Будучи свідомим того, що Уряд Перу взяв на себе зобов’язання із захисту й охорони основоположних прав та свобод людини, передбачених міжнародно-правовими документами, зокрема Американською конвенцією про права людини, та зобов’язався не засуджувати заявника до смертної кари чи до пожиттєвого ув’язнення, Вищий кримінальний суд Іспанії (Audencia Nacional) 18 липня 2003 року дав дозвіл на

¹ Рішення стане остаточним відповідно до вимог ч.2 ст. 44 Конвенції, оскільки воно може бути предметом перегляду. (Прим. перекладачів)

проведення екстрадиції. Заявник подав скаргу на це рішення, але 4 серпня 2003 року суддя її відхилив.

Після цього п. Кахуас надіслав заяву до Європейського суду з прав людини, який 6 серпня 2003 року, відповідно до 39 правила Регламенту Суду (тимчасові заходи), заборонив Уряду Іспанії проводити екстрадицію до розгляду справи Судом, призначеного на 26 серпня 2003 року.

Однак наступного дня – 7 серпня 2003 року – заявник був екстрадований до Перу. У листопаді 2003 року він був умовно звільнений з огляду на нестачу доказів, які б підтверджували його участь у „Сяючій стежці”, а у лютому 2004 року Вищий кримінальний суд Іспанії, розширивши зазначені в рішенні про екстрадицію звинувачення, дав можливість звинуватити заявника ще й у фінансовій підтримці терористичної групи „Сяюча стежка” з-за кордону. Скарга заявника стосовно прийнятого рішення зараз розглядається у Конституційному суді Іспанії.

Зміст рішення Суду

Заявник стверджує, що його екстрадиція до Перу, де він міг би бути підданим неправомірному поводженню, становить порушення ст. 3 Конвенції. Також він вважає, що взяття його під варту для проведення процедури екстрадиції є порушенням статей 5 та 6 Конвенції, а невжиття Іспанією тимчасового заходу, визначеного Судом, порушило ст. 34 Конвенції.

Суд звернув увагу на те, що екстрадиція була проведена лише після отримання гарантій від Уряду Перу про незастосування до заявника смертної кари чи пожиттєвого ув'язнення. Більше того, окремо наголошувалось на тому, що Уряд Перу є обмеженим у своїх діях міжнародними стандартами з прав людини, зокрема наглядом Міжамериканського суду з прав людини за їх дотриманням.

Оцінивши надані матеріали, включаючи інформацію про події після екстрадиції, Суд вважає, що докази, які б давали можливість стверджувати, що мало місце поводження із заявником, яке суперечить ст. 3 Конвенції, є недостатніми. Невиконання Іспанією вказівки Суду про застосування тимчасового заходу, яке не дозволило Суду оцінити ризик можливого незаконного поводження із заявником, повинно аналізуватись відповідно до ст. 34 Конвенції.

Відтак Суд вважає, що було порушено ст. 3 Конвенції.

Не викликає сумніву, що процес екстрадиції із самого моменту взяття заявника під варту був спрямований проти нього. Але при цьому, уповноважений суддя та Вищий кримінальний суд Іспанії провели усі необхідні процедурні дії відповідно до

національного законодавства. Таким чином, з огляду на те, що затримання заявника здійснювалось у повній відповідності до п. «а» ч. 1 ст. 5 Конвенції, Суд вважає, що порушення цієї статті не було.

Попри те, що в момент екстрадиції заявника й могли виникати деякі сумніви стосовно об'єктивності рішення перуанського суду, однак доказів, які би підтверджували, що можливі недоліки судових рішень можуть призвести до „очевидного заперечення правосуддя”, є недостатньо.

Суд нагадав, що тимчасовий захід за своєю суттю є обмеженим у часі. Важливість його застосування зумовлюється конкретним моментом виникнення загрози негативного впливу на здійснення права на подачу заяви, гарантованого ст. 34 Конвенції. Якщо держава виконує вимогу про застосування тимчасового заходу, ризик такої загрози відвертається і будь-які можливі перешкоди у застосуванні права на подачу заяв виключаються. Якщо ж вимога про застосування тимчасового заходу не виконується, тоді ризик негативного впливу на здійснення відповідного права продовжує існувати і може настати чи не настати. Але навіть у разі його ненастання, застосування тимчасового заходу державою слід вважати обов'язковим.

Рішення держави про застосування тимчасового заходу не може бути відкладене до підтвердження існування відповідного ризику. В даному випадку саме невиконання вказівки Суду про застосування тимчасового заходу було серйозною перешкодою ефективному здійсненню права на подачу індивідуальної заяви.

Отож Суд дійшов висновку, що Іспанія, не виконавши вказівку Суду про застосування тимчасового заходу, надану відповідно до 39 правила Регламенту Суду, порушила свої зобов'язання за ст. 34 Конвенції.